

Blekingenätverket

Samlad kunskap och kompetens för regional utveckling

Blekingenätverket

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

PO 1

Kompetensförsörjning

PO 2

Ökat arbetskraftsutbud

Lisbeth Alhorn, Svenska ESF-rådet Sydsverige

Kicki Stridh, ESF-rådets processtöd för strategisk påverkan och lärande, SPeL

Maj 2013

Sammanfattning

Den här rapporten beskriver ett samarbete mellan Svenska ESF-Rådet i Sydsverige, ESFs processtöd för strategisk påverkan och lärande SPeL och tio ESF-finansierade projekt i Blekinge.

Under den här programperioden har Europeiska Socialfonden (ESF) bidragit med medel till kompetensutveckling i Blekinge. 80 miljoner kronor har gått till de tio Socialfondsprojekt i regionen som samarbetat i ett lärande nätverk, *Blekingenätverket*. Åtskilliga aktörer i regionen har skjutit till ytterligare av deras finansiering.

Blekingenätverket:

- Tio projekt med Socialfondsmedel har under perioden arbetat med kompetensutveckling, både i arbetslivet och med dem som idag är arbetslösa.
- Projekten har coachats av en engagerad ESF-handläggare.
- Projektledningen har fått stöd att träffas i nätverk genom ESFs processtöd SPeL, som också satsat på att på ett djupare sätt bidra till att fånga, strukturera och sprida projektens resultat.

Siktet i arbetet har från början varit ställt mot visionen att Socialfondens insats skulle kunna bidra till att skapa en permanent struktur för regionens kompetensutveckling i arbetslivet.

Ett övergripande mål i Socialfondsprogrammet är att skapa förändring och utveckling genom spridning och implementering av projektens resultat. Beviljade projekt söker innovativa lösningar på de problem de ska angripa, och deras erfarenheter och kunskaper ska kunna användas av andra. Det är i perspektiv mot att detta mål visat sig svårt att uppnå som vi sett det som intressant att beskriva "Blekingemodellen". Vi hoppas att den kan bidra till ett idéarbete kring att finna former för strukturpåverkan, och kunna bidra till lärande och utveckling av en region.

Blekingemodellen:

- Har kunnat skapa arenor för kommunikation och dialog med relevanta aktörer i regionen.
- Har utvecklat ett strukturkapital (inte personberoende): ett exempel på hur Socialfondsmedel kan bidra till strategisk regional utveckling.

Lisbeth Alhorn, Svenska ESF-rådet Sydsverige, och Kicki Stridh, SPeL

Maj 2013

Innehåll

Bakgrund, historien och visionen	4
Kompetensplattformar – en utmaning	4
Processtöd från SPeL	5
Samarbete med Region Blekinge	5
Projektens egen spridningsstrategi	5
Mot ett regionalt kompetenscentrum?	6
Blekingenätverket – tio innovativa grepp på kompetensutveckling.....	6
<i>Projektet i nätverket .....</i>	<i>7</i>
<i>10 000 personer i Blekinge har omfattats.....</i>	<i>8</i>
Nätverksseminarier	9
Lärande utvärdering	9
Lärande nätverk.....	10
Många regionala kontakter	11
Resultat och erfarenheter.....	13
Exemplet varselprojekten	13
<i>Resultat i projekten: metodutveckling och ny pedagogik .....</i>	<i>13</i>
Utvecklade pedagogiska former.....	14
Metodutveckling	14
<i>Resultat och erfarenheter av projektens samverkan .....</i>	<i>15</i>
Samverkan genom nätverk.....	15
Lokal samordning och genomförande av kompetensutveckling	15
<i>Resultat och erfarenheter som rör projekt i förhållande till i omvärlden.....</i>	<i>16</i>
Kompetensmäklare/kompetensutvecklingscentrum	16
Sociala arbetsintegrerade företag.....	16
Regeländringar	17
<i>Projektens effekter .....</i>	<i>17</i>
Koppling till Blekinges regionala utveckling	18
Systematisering och förankring behövs	18
Blekingemodellen – ta tillvara resultaten	20
Vem har bollen?.....	22
<i>Blekingenätverkets förslag.....</i>	<i>22</i>
<i>Svenska ESF-rådets förslag för nästa programperiod .....</i>	<i>23</i>
ESFs förslag till regeringen för den regionala samverkan	23
ESFs förslag till förändringar av Socialfonden	24
Referenser	25
Bilagor	25
Guldkorn i Blekinge - resultatanalys av ESF-projekten i Blekingenätverket.	25
ESF-rådets roll och samverkan med aktörerna i det regionala tillväxtarbetet 2007	
– 2013	25

Bakgrund, historien och visionen

Lisbeth Alhorn¹

I programperioden 2007-2013 ändrades den geografiska fördelningen inom Socialfondens NUTS-områden². Det medförde att den södra ESF-regionen förändrades. Halland, som tidigare ingick i ESF Sydsverige, gick till Region Västra Götaland. ESF Sydsverige omfattade nu Skåne och Blekinge.

I tidigare programperioder hade Blekinge haft ett eget ESF-kontor i Karlskrona, och nu skulle kontoret finnas i Malmö. Projektägarna var vana vid att ha god service och bra bemötande från det kontoret. Det var en utmaning i sig att möta de förväntningarna. När Blekingekontoret lades ner och flyttades till Malmö övergick en person till Region Blekinge som EU-samordnare. Det öppnade upp nya kontaktvägar för våra insatser i regionen. Initialt fanns ett samverkansnätverk med samtliga de EU-program som fanns i Blekinge. I gemensamma möten utbyttes projektinformation och det skapades samverkan mellan programmen.

Dock dog denna samverkan ut när Region Blekinge omorganiserade, vilket var synd, eftersom det då fanns ett embryo till hur man kunde arbeta strategiskt i regionen med de olika programmen, även om Socialfonden var ett nationellt program.

Med ett nytt län och nya kontakter krävs det lång lobbyverksamhet för att hitta rätt bland befintliga nätverk. Den då ansvarige regionchefen i Blekinge var tidigt medveten om detta och kontakter togs med de strategiska nätverk som då fanns i regionen. Socialfonden kom snabbt att ingå i det då befintliga kompetensrådet i Blekinge med landshövdingen som ordförande.

Som ansvarig regional samordnare insåg jag ganska tidigt att det var en styrka att vid vårt kontor vara ansvarig samordnare för Blekinge. Kontakterna med projektägare byggde på de nätverk som fanns i regionen och de skapade en stor efterfrågan på Socialfondsstöd till olika projekt. Mycket av arbetet i Blekinge gjordes tillsammans med Tillväxtverket i samverkan utifrån gemensamma informationsmöten och projektdiskussioner för att kunna få en helhetsbild av behoven av stöd i Blekinge.

Kompetensplattformar – en utmaning

Det som initierade Blekingenätverket var när regeringens uppdrag om Regionala kompetensplattformar skulle byggas upp. Min första kontakt och möte med ansvariga för kompetensplattformen i Blekinge togs under våren 2011. Initiativet till kontakterna med Region Blekinge från Svenska ESF-Rådet i Sydsverige var att flera projekt nämnde i sina olika projektbeskrivningar att slutresultatet skulle implementeras i en kompetensplattform. Det var då som tanken uppkom att undersöka om Socialfonden på något sätt skulle kunna bidra till att bygga upp en regional kompetensplattform som alla i

---

¹ Det här avsnittet är skrivet av Lisbeth Alhorn. För de övriga avsnitten ansvarar båda författarna tillsammans.

² NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) är den regionindelning som EU använder. NUTS används bland annat för statistiskredovisning och i EU:s regionalpolitik.

regionen kunde vara delaktiga i. Där skulle behoven av kompetensförsörjning kunna bidra till gemensam tillväxt och utveckling i Blekinge.

Processtöd från SPeL

Våren 2011 kontaktade jag SPeL och fick genast respons för min idé att påbörja ett strategiskt arbete där Socialfonden skulle kunna bidra till utvecklingen i Blekinge. En extra resurs från Högskolan i Halmstad tillsattes och under 2011 påbörjades en grund för det kommande nätverksarbetet. Olyckligtvis byttes personer ut både från Region Blekinge och från vårt processtöd och processen fick ta nya tag under 2011. För att kunna ha en grund i arbetet bildades ett projektnätverk, som senare blev "Blekingenätverket". Initialt bjöds både projektägare, projektledare och ekonomer från alla Blekinges Socialfondsprojekt in till ett gemensamt nätverksmöte. Nätverket innehöll alltså från början en mångfald och bredd: både PO1 kompetensförsörjningsprojekt och PO2 arbetslöshetsprojekt tillsammans, och projektägaren fanns inom både privat, offentlig och ideell sektor.

SPeLs processtöd tog över handledningen av nätverket. Efterhand som nätverksprocessandet framsteg kände vi behov av att skriva samman en mer fördjupad analys. Det skulle vara en viktig del av fortsättningen för att kunna komma fram till olika insatser för att arbeta mer strategiskt på regional nivå för att bidra till regionens utvecklingsstrategier. "Guldskorn i Blekinge" arbetades fram av en forskare knuten till SPeL, och blev en analys som stärkte projekten och vår gemensamma insikt om att projekten i nätverket skapar en stor del av utvecklingen i regionen. Projektens arbete bidrar i allra högsta grad med strukturförändring, men det var bara att ingen i regionen sett detta tydligt tidigare.

Samarbete med Region Blekinge

Parallellt med nätverket påbörjades ett samarbete med Region Blekinges regionstyrelse, dess AU och regiondirektören. Regiondirektören hade då sedan 2009 varit projektägare i ett varselprojekt i regionen. I styrgruppen utvecklades ett samarbete och förståelse för våra gemensamma uppdrag i regionen som utmynnande i att Svenska ESF-Rådets GD och Regionstyrelsen med AU fick en gemensam seminariedag tillsammans med processtödet SPeL och Temagruppern entreprenörskap och företagande. Där utbytte vi erfarenheter och kunskaper. Mötet resulterade bland annat i att ESF Sydsverige och SPeL senare fick möjlighet att träffa skrivargruppen som arbetade med för Blekinges strategidokument. Vi fick också senare möjligheter till påverkan och remissyttrande.

Erfarenheterna gavs oss också insyn i att det inte alltid är så att parallella processer går i samma tidsintervall. Arbetet med den regionala kompetensplattformen var inte i fas med projekten processer.

Projektens egen spridningsstrategi

Processen fick en annan vändning när projekten själva tog initiativ till en gemensam spridningsstrategi, ett gemensamt presentationsunderlag och en broschyr. Detta visades första gången på Blekinges Framtidsdag 2013 där ett 80-tal politiker,

tjänstemän och företag deltog. Då uppmärksammandes också rapporten som synliggör projektens resultat, Guldskorn i Blekinge, som sedan spritts till politiker och andra intresserade.

Nu har det tagits initiativ till ett implementeringskluster i Blekinge där projektledarna är drivande för att skapa ett kompetenscentrum tillsammans med sina projektägare, dvs kommuner, landsting, företag och idéburna sektorn. Projektledarna ser att det i projekten byggts upp kontakter, databaser och nätverk – ett strukturkapital som om det inte tas omhand försvinner.

Mot ett regionalt kompetenscentrum?

Projektledare och projektägare har tagit egna initiativ till att åka på studiebesök till redan etablerade kompetensförsörjningscentra i Varberg och i Halmstad³, där man har haft verksamheter sedan 1990-talet. En samverkansgrupp har bildats med Olofströms Kommun och Karlshamns Kommun och projekten START11 och Kompetens i framtiden, Kreativum AB. Ett strukturerat initiativ har tagits för att kunna nå till målet att bilda ett regionalt kompetenscentrum, med samtliga eller några av projekten. Upplägget är att analysera behovet, inventera intresset utifrån behovet, handlingsplan, genomförande, utvärdering, finansiering.

Blekingenätverket – tio innovativa grepp på kompetensutveckling

ESF-projekten i Blekinge spänner över en stor bredd. Gemensamt för dem är att de alla har formats för att på ett innovativt sätt arbeta med definierade behov av kompetensutveckling. Dessa behov har identifierats över snart sagt alla samhällets nivåer och områden:

- Här finns insatser i båda programområdena⁴, både för anställda och arbetslösa.
- Projekten ägs av såväl offentliga, privata som ideella organisationer.
- De arbetar såväl med stora och små företag som med offentlig sektor
- Projekten arbetar med utveckling både i tätorterna och på landsbygden.

Totalt har närmare 10 000 personer i Blekinge deltagit i något av projekten. Bland dem som deltagit finns högutbildade ingenjörer, personer som driver gårdsbutiker, ungdomar som hoppat av gymnasiet och anställda inom vård och skola.

En av SPeLs stödinsatser för att stödja projekt i deras arbete har varit att erbjuda resurser för handledning och facilitering av nätverk med projektledare/projektägare. Siktet har varit ställt mot att öka lärandet och spridningen av projektens arbete genom

---

³ Teknik och Kompetenscentrum (TEK) i Halmstad www.tek.se samt Kompetensutveckling Varberg www.kompetensutveckling.varberg.se

⁴ Programområde 1 kompetensutveckling (anställda), Programområde 2 kompetensförsörjning (arbetslösa)

att samla de gemensamma krafterna. I Blekingenätverket har aktiviteten varit hög och mångfalden har varit en viktig framgångsfaktor.

Projekten i nätverket

Programområde 1 (kompetensutveckling av anställda)

BLUTSAM, Blekinge utveckling i samverkan

Målgrupp: Små företag på Blekinges landsbygd.

Syfte: Höja företagets livskraft och individernas anställningsbarhet genom kompetensutveckling och nätverk.

ESF Kompetensförsörjning Kommunanställda

Målgrupp: Medarbetare tillhörande kommunlednings-, omsorgs-, samhällsbyggnadsförvaltningarna samt det kommunala bolaget VMAB.

Syfte: Förse medarbetare i Karlshamns kommun med rätt kompetens för att möta framtidens behov.

Grön kompetens i Blekinge

Målgrupp: Landsbygdsföretag med mindre än 10 anställda med fokus på de gröna näringarna, offentliga aktörer och organisationer som är "landsbygdens vänner".

Syfte: Stärka landsbygdens företag med fokus på den gröna näringen och medverka till att stimulera dess entreprenörskap och företagande.

Start 11

Målgrupp: Anställda i 13 företag inom tillverkande industrin.

Syfte: Stärka företagets konkurrenskraft genom kompetensutveckling, samt implementera en långsiktig kompetensutvecklingsstrategi i företagen.

Hållbar Kompetensförsörjning i Samverkan

Målgrupp: Samtliga anställda i Sölvesborgs kommun, samt anställda i de 39 deltagande företagen.

Syfte: I samverkan genomföra kompetensutvecklingsinsatser för att skapa hållbara arbetsplatser för framtiden

Klara färdiga gå

Målgrupp: Idrottsanställda. Klubb-, sport- och marknadschefer, kanslisters och administratörer, vaktmästare och anläggningsarbetare, tränare och ungdomskonsulenter, styrelser och ansvariga i de anställdas föreningar.

Syfte: Förbättra arbetsmiljö och arbetsledning för idrottsanställda genom kompetensutvecklingsinsatser.

Kompetens för Framtiden – fokus lärare i 7 kommuner

Målgrupp: Pedagoger verksamma i förskolan och grundskolans F-6.

Syfte: Kompetensutveckla pedagoger inom naturvetenskap och teknik då kursplanemålen i de nya läroplanerna blivit mer ambitiösa. Genom ökad kompetens stärks pedagogernas trygghet i yrkesrollen och deras oro minskar inför ökade krav.

KIVO - Kompetens i vård och omsorg

Målgrupp: Medarbetare i Landstinget Blekinge, Karlskrona kommun och Hälsohuset för alla AB

Syfte: Ge bättre möjligheter till behovsstyrd kompetensutveckling, genom traditionella och webbaserade utbildningar.

Programområde 2 (kompetensförsörjning, utveckling av arbetslösa)

Navigatörporten

Målgrupp: Unga (16 – 29 år) med kognitiva och kommunikationsrelaterade begränsningar.

Syfte: Utveckla kognitivanpassade verksamheter för arbetsträning, praktik och anställningsmöjlighet för målgruppen, samt förbättra samverkan mellan myndigheter, intresseorganisationer och nätverk kring målgruppen.

Klara livet

Målgrupp: Individer i utanförskap som på grund av ohälsa inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande.

Syfte: Ta fram och prova alternativ modell för aktiv rehabilitering med arbetsförberedande insatser, samt utveckla en ny form av samverkan för inblandade parter

- Mer information om nätverket finns på nätet⁵
- Mer information om projekten finns på nätet⁶

10 000 personer i Blekinge har omfattats

Totalt har ESF bidragit till de här projektens finansiering med 80 miljoner i ESF-stöd. Projektets aktörer har skjutit till ytterligare medfinansiering, vilket gör att hela kompetensutvecklingsinsatsen i de tio projekten uppgår till 116 miljoner kronor (inklusive egenfinansiering och medfinansiering från projektens aktörer).⁷

Totalt har nästan 10 000 personer deltagit i projektens kompetensutvecklingsinsatser.

	PO	Antal deltagare	ESF kkr	Tot kkr (inkl medfinansiering och egenfinansiering)
BLUTSAM , Blekinge utveckling i samverkan Länsbygderådet i Blekinge projektledare Anders Andersson anders@blutsam.se	1	300 personer	7907	7907
ESF Kompetensförsörjning Kommunanställda Karlshamns kommun projektledare Anne-Charlotte Fröberg anne-charlotte.froberg@karlshamn.se	1	1400 personer	8286	8286
Grön kompetens i Blekinge LRF Sydost (LRF Lantbrukarnas Ekonomi AB) projektledare Ann-Marie Nordström ann-marie.nordstrom@lrf.se	1	45 företag, 85 personer	2 598	2 598
Start 11 Olofströms kommun Projektledare Ingela Håkansson ingela.hakansson@olofstrom.se	1	13 företag, 3 200 personer	13485	20679
Hållbar Kompetensförsörjning i Samverkan Sölvesborgs kommun projektledare Lena Hedvall kompetens@solvesborg.se	1	39 företag, 1800 personer	8 841	8 841
Klara färdiga gå	1	94	3 900	3 900

⁵ Information om Blekingenätverket <http://prezi.com/hamykv0d44kv/framtidsdag-blekingenatverket-2013/?kw=view-hamykv0d44kv&rc=ref-21113519>

⁶ Information om projekt på ESF:s hemsida www.esf.se/sv/Projektbank

⁷ Storleken på projektens budgetmedel som anges i olika sammanhang kan variera, eftersom flera av projekten har reviderat sin budget under arbetets gång. De siffror som ges i det här stycket och i tabellen nedan är de som är aktuella i månadsskiftet april/maj 2013.

SISU idrottsutbildarna Blekinge Projektledare Ulf Petersson ulf.petersson@sisuidrottsutbildarna.se		föreningar, 300 personer		
Kompetens för framtiden Kreativum i Blekinge AB Projektledare Andreas Holmberg andreas.holmberg@kreativum.se	1	600 personer	6 578	6 578
KIVO - Kompetens i vård och omsorg Landstinget Blekinge projektledare Karin Chamoun karin.chamoun@ltblekinge.se	1	1055 personer	8 749	8 749
Navigatörporten Karlshamns kommun, Arbetsmarknadsenheten projektledare Chiquita Persson chiquita.persson@utb.karlshamn.se	2	40 platser	6212	15 529
Klara livet Landstinget Blekinge, Kompetenscenter projektledare Lena Wikström lena.wikstrom@ltblekinge.se	2	200 – 300 personer	13314	33120
summa		Ca 10 000 personer	79 870 kkr	116 187 kkr

Nätverkseminarier

Nätverket startade på initiativ av ESF Sydsveriges handläggare för Blekinge i maj 2011, och SPeL har bidragit under nätverksträffarna med en facilitator. Nätverkseminarier har hållits ”hemma hos” de olika projekten. Varje seminarium har haft ett tema med bäring på insatsens syfte att stödja projektens *utvärdering, kommunikation, styrning, lärande och strategiska påverkan*.

- **2011:** 18 maj Tema: innovation, 6 oktober Tema: påverkan och 22 november Tema: Styrning.
- **2012:** 7 feb Tema: lärande, 24 april Tema: öppet spår, 24 september Tema: Gemensam spridning och påverkan, 13 november Tema: Gemensam spridning och påverkan
- **2013:** 30 januari Tema: gemensam spridning samt inspiration

Lärande utvärdering

Lärande utvärdering är en av de metoder som Socialfonden använder för att öka projektens kvalitet i arbetet, men som också är tänkt att kunna bidra till att resultaten kan spridas vidare: till andra organisationer och till en omvärld. *Lärande nätverk* är en modell som bygger på liknande tankar om lärande som en process som sker i dialog mellan individer, och med perspektiv från både teori och praktik.

En färsk rapport från SPeL innehåller en genomgång och analys av hur metoden lärande utvärdering har fungerat. I sammanfattningen konstaterar författarna att utvärderingen framför allt används som stöd vid implementering i den egna organisationen. Den potentiella nyttan av aggregerad kunskap från projektutvärdering (sådan som vi kunnat skapa i Blekingenätverket) tillvaratas däremot sällan. Uppdraget och mottagandet för sådan kunskap saknas:

”Dels saknas det ett sådant uppdrag för projektutvärderarna vars beställare är projektägarna. Men det saknas också mottagare av den generella kunskapen. Det finns sällan någon som i förväg har efterfrågat den. Det innebär också att det blir svårt att veta vad som är relevant kunskap att sammanställa.”⁸

Vi ser en potential för regional utveckling i att mottagare av generell kunskap från projekten formulerar frågor till utvecklingsprojektens utvärderare, och skapar en beredskap för att ta emot komplexa svar.

Lärande nätverk

Modellen lärande nätverk har inneburit att blicken hos de enskilda projekten har kunnat lyftas upp från vardagens kontext. Med hög grad av deltagarstyrning har nätverket öppnat upp för reflektioner kring framtid, regional utveckling och horisontella mål (jämförbarhet, tillgänglighet). Detta är det grundläggande mervärdet i nätverkmodellen, och det har visat sig produktivt.⁹

Till en början bjöds i Blekinge både projektägare och projektledare in till träffarna, men under de kommande träffarna deltog huvudsakligen projektledare. Det kan förklaras av att det är projektledare som starkast upplever behov av ett kollegenätverk, där de kan skapa ett forum för dialog kring sin arbetsuppgift. Organisatoriskt kan projektledarens situation beskrivas som en mellanche: en som transformerar information mellan olika nivåer, och som är klämd mellan olika, ofta motstridiga intressen från omgivningen. I nätverket har projektets ledare fått en möjlighet att föra en dialog med kollegor kring sitt ofta ensamma och psykiskt krävande arbete. Genom att dela erfarenheter skapar deltagarna gemensamma ny förståelse. Tyst kunskap blir uttalad, tydliggjord samt möjlig att dela och hantera.

För projektledarna som deltar i nätverket är den tydliga nyttan framför allt en individuell professionalisering i projektledarrollen (vilket leder till mer hållbara och starka projekt). Projektledarnas intresse för nätverk innebär inte i sig att projekten i nätverken mobiliserar sig till gemensam strukturell påverkan – för detta krävs andra resurser och samordning. I Blekingenätverket fokuserade vi på gemensam spridning och påverkan.

Hinder för nätverkets gemensamma arbete med spridning och påverkan har framför allt varit att det inte alltid funnits resurser allokerade från början för deltagande i nätverk, och inte alls för konkreta gemensamma insatser. Vi saknade en gemensam digital kommunikationsplattform, där det annars finns modeller tillgängliga utan kostnad (det var exempelvis inte möjligt för en del projektledare att delta i en facebookgrupp). Båda dessa hinder bör vara enkla att åtgärda genom en strukturerad insats för att stödja projekten under deras arbete: allokera budgetmedel, skapa kommunikationsplattform för dialog och gemensamt material.

⁸ Sävenstrand m fl, Erfarenheter av lärande utvärdering, SPeLrapport 8

⁹ Utveckling av projektledarnätverk beskrivs i Stridh m fl, Vägen kommer när vi vandrar

En begränsning i Socialfondsprogrammet är att projektens medarbetare inte själva kan utbildas i sin funktion, de förutsätts ha dessa kunskaper från början. Här gällde det konkret träning i kommunikation för att bättre kunna sprida projektens lärande. Projekten kan köpa in konsult hjälp att producera informationsmaterial, men kan inte köpa in konsult hjälp att utveckla sin egen informationskompetens.

Många regionala kontakter

Under programperioden har ESFs samordnare Lisbeth Alhorn haft flera möten med regionala företrädare kring implementering och spridning av projektens resultat. Regionala företrädare har också vid flera tillfällen deltagit i Blekingenätverkets träffar, och vid ett par tillfällen har projekt ur nätverket medverkat vid regionala seminarier/möten. I kontakterna har också ESFs processtöd SPeL varit aktivt, eftersom ett viktigt insatsområde i hela landet har varit mot regionala kompetensplattformar. Tillsammans och var för sig har ESFs samordnare och personer vid SPeLs synod, framför allt Gerry Andersson, haft flera strategiska kontakter med medarbetare i Region Blekinge.

2011

- 25 mars. Första samverkansmötet med Johanna Rönn, projektledare, kompetensförsörjning, Sofia Westerberg, Region Blekinge, Ingela Håkansson, Teknikcollege, och ESF-Rådets processtöd SPeL Susanne Almgren, Halmstad Högskola
- 19 augusti utsågs nytt processtöd från SPeL vid Högskolan i Halmstad, Gerry Andersson för processen i Blekinge tillsammans med Svenska ESF-Rådet i Sydsverige, Lisbeth Alhorn
- 24 augusti. Samverkansmöte med Katarina Johansson, ny projektledare kompetensförsörjning Region Blekinge, Hans Lindgren, Region Blekinge, Ingela Håkansson, Teknikcollege, Lisbeth Alhorn, Svenska ESF-Rådet i Sydsverige, och SPeLs processtöd Gerry Andersson.
- 12 december. Regiondirektör Anna-Lena Cederström, Svenska ESF-Rådet i Sydsverige, och processtödet SPeL, planeringsmöte inför gemensam konferens 2012.

2012

- 7 mars. Gemensam konferens Region Blekinge och Svenska ESF-Rådet i Sydsverige med Regionstyrelsens AU och Blekingebänken.
- 15 mars Samverkansmöte med Katarina Johansson, projektledare kompetensförsörjning Region Blekinge, Hans Lindgren, Region Blekinge, Ingela Håkansson, Teknikcollege, Lisbeth Alhorn, Svenska ESF-Rådet i Sydsverige, och SPeLs processtöd Gerry Andersson och SPeLs nätverksstöd för Blekingenätverket Kicki Stridh.
- 24 april Gemensam nätverksträff med Katarina Johansson, projektledare kompetensförsörjning Region Blekinge, Hans Lindgren Region Blekinge, Lisbeth Alhorn, Svenska ESF-Rådet i Sydsverige, SPeLs nätverksstöd för Blekingenätverket Kicki Stridh samt SPeLs processtöd Gerry Andersson.

- 27 september. Samverkansmöte med Region Blekinges Strategigrupp och Regiondirektör Anna-Lena Cederström, Lisbeth Alhorn, Svenska ESF-Rådet i Sydsverige, och processtödet SPeLs Gerry Andersson.
- 5 oktober. Videokonferens med Region Blekinges Strategigrupp, processtödet SPeLs nodansvarige Mats Holmquist, Högskolan i Halmstad, och SPeLs processtöd Gerry Andersson.
- 10 oktober Lisbeth Alhorn, Svenska ESF-Rådet i Sydsverige, deltagande i Regiondagen tillsammans med Blekingenätverket.
- Oktober, telefonmöte SPeLs processtöds Gerry Andersson med projektledaren Katarina Rosenquist för Region Blekinge, Lärandeplaner.
- 13 november, Gemensam nätverksträff med Katarina Johansson, projektledare kompetensförsörjning Region Blekinge, Hans Lindgren Region Blekinge, Lisbeth Alhorn, Svenska ESF-Rådet i Sydsverige, och SPeLs nätverksstöd för Blekingenätverket Kicki Stridh samt SPeLs processtöd Gerry Andersson.

2013

- 12 februari, Region Blekinges Framtidsdag, Region Blekinge och Blekingenätverket tillsammans med Svenska ESF-Rådet i Sydsverige.
- 30 april inlämnade av synpunkter från Svenska ESF-Rådet i Sydsverige, remissvar på den framtagna Blekingestrategin.
- 22 maj (när detta skrivs ännu inte genomfört). Gemensamt uppföljningsseminarium Region Blekinge och Svenska ESF-Rådets HK, med inbjudan till Regionstyrelsens arbetsutskott och ersättare, politiska rapportörer, kommunstyrelseordföranden, landstingsstyrelsens ordförande, landstingsdirektör och kommundirektörer/kommunchefer, Svenska ESF-Rådet Sydsverige, Kraftsamling, styrgrupp och arbetsgrupp FINSAM, strukturfondspartnerskapet Skåne-Blekinge, Arbetsförmedlingens marknadschef Skåne-Blekinge, projektledare i Blekingenätverkets projekt, berörda tjänstemän inom Region Blekinge. Arrangeras tillsammans med Svenska ESF-Rådet Sydsverige och processtödet SPeL.

Resultat och erfarenheter

Vad är det då för slags resultat och erfarenheter som projekten utvecklat och som är värda att ta tillvara? Inledningsvis kan ett av de tio projekten tjäna som illustration till att det är komplexa och mångfacetterade resultat, som sträcker sig långt över den enkla frågan: *"hur många jobb skapades i projektet?"*.

Socialfonden skapar mervärde

1. **Stärker individer och grupper i arbetslivet**
2. **Påverkar arbetsplatsernas formella och informella rutiner**
3. **Påverkar företagens strategier, produktivitet och tillväxt**
4. **Påverkar policy och idéutveckling inom politikområden, strukturer och institutioner**

Exemplet varselprojekten

Under den här programperioden har flera stora varselprojekt imed bakgrund i den drastiska konjunkturedgången 2008 finansierats i landet av Socialfonden. I Blekinge genomfördes en sådan insats i två steg i ett "pärlband" (projektet FKG 09 som ledde vidare till projektet Start 11), med inriktning mot framför allt fordonsindustrin och dess underleverantörer. De här projekten har utvecklat kvalitetssäkrade rekryteringsmetoder och genomfört attitydpåverkande insatser. Projektet har i grunden påverkat tillverkande företag i Blekinge på flera nivåer:

- Anställda har för första gången fått chans till omfattande utbildning
- Företagen har fått förståelse för behoven av kontinuerlig kompetensutveckling
- Nya strukturer och samverkansformer för lärande har utvecklats
- Större beredskap för konjunkturuppgången har skapats
- Beredskapen inför framtida kriser och globala omvandlingstryck har förbättrats

Under hösten 2012 genomförde SPeL genom medverkan från Högskolan i Halmstad en studie för att på ett strukturerat sätt samla och analysera resultat och erfarenheter från projektens arbete. Rapporten Guldkorn¹⁰ innehåller resultat av flera slag och på flera nivåer: I de enskilda projekten, hos projekten i samverkan och kring projekten i förhållande till sin omvärld.

Resultat i projekten: metodutveckling och ny pedagogik

Projekten innehåller nyskapande kompetensutvecklingsinsatser, vad gäller både form och innehåll. Dessa insatser prövas och utvecklas mot definierade målgrupper, där behovet av att finna nya angreppssätt är angeläget. I projekten utvecklas *metodik för utbildningsinsatser* och *nya pedagogiska former*.

¹⁰ Bengtsson och Holmquist, Guldkorn i Blekinge - resultatanalys av ESF-projekten i Blekingenätverket (2012). Det här avsnittet bygger i stor utsträckning på rapporten.

Utvecklade pedagogiska former

Många av utbildningsinsatserna har utarbetats och utvecklats inom projekten, och det har ofta resulterat i ett pedagogiskt nytänkande, som tydligt skiljer sig från traditionella yrkesinriktade utbildningsinsatser eller skolbildning. De innovativa metoderna som skapats har tagit fasta på att lärande är en process och att lärande sker i dialog. Både denna utvecklade pedagogiska syn och de konkreta metoder som använts riskerar att gå förlorade när projektiden är slut – om de inte tas tillvara, förvaltas och återanvänds.

Några nyckelord:

- Kring pedagogisk syn: från utbildning till utveckling, deltagarstyrning, individens aktivitet, meningsfullhet, utvecklingsstyrning.
- Kring pedagogisk form: workshop, nätverk, digitala och nätbaserade metoder, hela arbetslag i utveckling.

Några konkreta exempel:

- Deltagaraktiva workshops som kursledaren och personalen själva tagit fram material till. Formen med diskussion och interaktion upplevdes som en ny och framgångsrik metod för de kommunalt anställda i projektet.
- Nätbaserad och digitala utbildningar, där det gäller att de är väl genomtänkta och korta. Det är också viktigt att skapa databaser och en certifieringsmodell utifrån de digitala kurserna.
- En nätbaserad digital utbildningsplattform för vård- och omsorgssektorn (Blended learning) gör det möjligt för hela avdelningar att genomföra utbildningen. Korta kurser och nätverksmöten på ett diskussionsforum har samlats till en digitalt utbildningsbank skapad i samverkan mellan kommunen, landstinget och privata vårdcentraler.
- Frågor om mångfald, jämlikhet och tillgänglighet lyftes genom en paneldebatt i teaterform - ett nytt, engagerande och annorlunda sätt att informera om dessa frågor grundade i värderingar och attityder.

En ofta förbisedd kompetensutveckling på individuell nivå är den som sker hos dem som arbetar med projekten (ett högst praktiskt just-in-time-lärande i sådant som ledarskap, budgetansvar, upphandlingar och vuxenpedagogik). Här är det mycket olika hos projektägare om denna kompetensutveckling tillvaratas och premieras, eller om projektmedarbetarna tvärtom efter avslutat projekt snarare halkat efter i den ordinarie organisationens löneutveckling.

Metodutveckling

I projektens arbete har skapats ett nytänkande kring fortbildning och kompetensutveckling, idéer och modeller för effektiva och framgångsrika insatser. Samverkan har prövats och former har utvecklats. I dialogen i nätverket har projekten konkret kunnat samverka om utbildningsmoment och har kunnat få tillgång till nya leverantörer av utbildning. Samverkan ses som en framgångsfaktor: med andra kommuner, andra branscher och andra företag samt nätverkslärande (lära av varandra). Dessutom har projekten uppmärksammat fler partner att samverka med, exempelvis folkhögskolor.

För att metodutvecklingen ska fungera optimalt behöver kartläggningar och analyser göras kontinuerligt. Vilka är behoven av kompetensutveckling? Vilka resurser finns att tillgå (eller utveckla)? Genom en god kartläggning och analys skapas förutsättningar för effektiv och nyskapande metodutveckling grundad på relevanta specifikationer och genomförd med rätt utbildningsform.

För framtiden önskar projekten att det skapas möjligheter för olika former av samverkan och överblick, och där föreslås bland annat:

- Kartläggningar av utbildningsbehov
- Digitalt register i stora organisationer
- Digital bank, certifiering, system

Resultat och erfarenheter av projektens samverkan

Genom sin samverkan genom nätverk har projekten kunnat stärka sina processer. De har skapat samverkan kring genomförandet av sina respektive kompetensutvecklingsinsatser.

Samverkan genom nätverk

I sina regelbundna nätverksträffar har projektledarna skapat sig ett forum för reflektion, utveckling och praktiskt utbyte. Viktiga framgångsfaktorer i arbetet är att gruppens deltagare får arbeta under former som skapar tillit, och att de kan påverka gruppens arbete och de frågor som tas upp.

Nätverk av detta slag måste ha en utomstående facilitator, och i Blekinge har det varit Svenska ESF-rådets processtöd SPeL som bidragit med en person som leder processerna och tar hand om det praktiska kring planering, genomförande och dokumentation. Nätverken måste också ha ett syfte och en logisk idé som omfattas av deltagarna. I Blekinge har idén och syftet varit att projekten alla arbetar i Blekingeregionen och att de önskade nå fram med sina resultat och erfarenheter. (Annan nätverkslogik kan finnas i att samla projekt som exempelvis arbetar med samma målgrupp eller inriktning. Dock kan den logiken missa den dynamiska korsbefruktningen i den mångfald insatser som Blekingenätverket har innehållit.)

Den tillitsfulla och handledda dialogen i nätverk mellan projekt skapar

- Personliga kontakter
- Utbyte av erfarenheter, nätverkslärande
- Samordning, samutnyttjande, samverkan
- Utveckling av verksamheten
- Ökat fokus på projektens uppdrag att påverka strukturer

Lokal samordning och genomförande av kompetensutveckling

Projekten arbetar med kompetensutveckling på lokal nivå. Lokalt arrangerad utbildning är gynnsam för både den offentliga, privata och den ideella sektorn. Det är kostnadseffektivt, samtidigt som det underlättar rekrytering och deltagande för den enskilde. Den geografiska närheten främjar också samarbete och samverkan, vilket har visat sig få positiva och ekonomiskt framgångsrika resultat.

Samverkan mellan privat, offentlig och ideell sektor lyfts fram som central för hållbar kompetensutveckling i Blekinge. Men de enskilda projekten saknar resurser och mandat för att skapa strukturer för samverkan. I projekten ser man här en roll för Region Blekinge: högre grad av involvering genom hela projektprocessen (start, genomförande, resultatmottagande). Man efterlyser en sektorsövergripande samverkansmodell för hållbar kompetensutveckling inom regionen.

Från projektens lokala perspektiv identifieras också behov av samverkan mellan aktörer som i sin ordinarie verksamhet arbetar för att integrera människor i utanförskap på arbetsmarknaden, särskilt arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

Samordning på lokal nivå

- är kostnadseffektiv
- kan omfatta privat, offentlig och ideell sektor
- kan omfatta olika branscher
- kräver strukturer på regional nivå.

Resultat och erfarenheter som rör projekt i förhållande till i omvärlden

---

I arbetet har projekten kunnat se behov av strukturella insatser hos projektägare, finansiärer och samhällsorgan för att öka möjligheterna att på ett aggregerat sätt tillvarata erfarenheterna från satsningarna. De efterlyser *kompetensmäklare/centrum* för kompetensutveckling, de pekar på behov av *lokal samordning* och genomförande av kompetensutveckling och de identifierar områden för önskvärda *regeländringar* och *interventioner*, som t ex kring sociala arbetsintegrerade företag.

Kompetensmäklare/kompetensutvecklingscentrum

Medan projekten har pågått har de fungerat som varandras kompetensmäklare, en funktion som försvinner när projekten avslutas. Därför efterlyser de en mer permanent funktion på regional nivå. En aspekt som nämns i sammanhanget är att flera insatser har karaktären av "pärlbandsprojekt": projekt följer på projekt. Beroende på hur utvecklad en sådan funktion är, fyller den flera olika praktiska och strategiska behov:

- Underlätta upphandling
- Skapa forum för samverkan
- Skapa forum för reflektion och utveckling

Sociala arbetsintegrerade företag

Projektens insatser kan betraktas som utveckling av modeller och politiska innovationer för att komma till rätta med specifika problem på arbetsmarknaden. Projektens resultat bör därför lyftas till en högre nivå och användas som incitament för politiska beslut som påverkar regelverk och arbetsmarknadspolitik.

Från Blekingenätverket identifieras behov av att synliggöra och använda kunskap, forskning och erfarenheter kring målgrupperna långtidssjukskrivna och kognitivt funktionshindrade arbetssökande. De är i behov av långsiktigt stöd och av individuella

planer där flera aktörer involveras. Socialt arbetsintegrerade företag ses här som en modell för att skapa praktikplatser som kan ge individuellt stöd till människor med särskilda behov. En satsning på sociala företag skulle kunna skapa en kontinuerlig och hållbar verksamhet, som inte kräver finansiering av kortsiktiga projektmedel.

Sociala arbetsintegrerade företag kan skapa

- Kompetensutveckling/integrering av grupper utanför arbetsmarknaden
- Relevanta praktikplatser
- Nya och utvecklade gröna näringar

Regeländringar

Projektens exempel är legio på regelverk hos olika aktörer som kolliderar kring den enskilde individen. Flera av projekten arbetar med individer i målgrupper som i den reguljära verksamheten hanteras av arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

Förändringar i regelverk och arbetsorganisation hos dessa aktörer ligger inte alltid på regional nivå. Men på den lokala nivå där projekten arbetar kan man ofta tillfälligt skapa samverkan som främjar den enskilde deltagaren. Erfarenheter från det brukarperspektiv som projekten anlägger är viktiga signaler för beslutsfattare att kunna uppfatta.

I det här sammanhanget kan man se projekten som skapare av modeller för politiska innovationer:

- Modeller för samverkan
- Modeller för brukarperspektiv

Projektens effekter

En allvarlig konsekvens av ett fokus på de direkta projektmålen, och det förhållandet att det saknas mottagare till projektens resultat, är att det sker få ansatser till att se de mer långsiktiga effekterna av projektens arbete. Vad har kunnat implementeras i ordinarie verksamhet? Vilka förändringar har projektens arbete skapat över tid?

Troliga effekter av Blekingenätverkets arbete är att vissa modeller och enskilda personers erfarenheter finns kvar och berikar enskilda organisationers arbete.

De mer långsiktiga effekterna är knutna till lokala och regionala förhållanden, och det är rimligt att effektstudier genomförs av aktörer med mandat att analysera och utveckla lokal och regional utveckling.

Koppling till Blekinges regionala utveckling

Blekingestrategin Attraktiva Blekinge¹¹, plan för perioden 2014 – 2020 ligger när detta skrivs ute på remiss. Huvudområdena är Livskvalitet, Arbetsliv, Tillgänglighet och Bilden av Blekinge. Arbetet i Socialfondsprojekten i Blekingenätverket under den här perioden har direkt och indirekt bäring på alla dessa områden, vilket kan förväntas också för de kommande åren med Attraktiva Blekinge.

Tydligast är naturligtvis kopplingen till arbetsmarknaden, där projekt i nätverket arbetat med samtliga de särskilda problem som Blekinges arbetsmarknad har jämfört med riket:

- Mycket hög ungdomsarbetslöshet
- Lägre andel förvärvsarbetande i åldrarna 20-64 år
- Lägre medelinkomst
- Högre arbetslöshet bland utlandsfödda
- Lägre nyföretagande och småföretagande
- Konjunktürkänslig industri, ofta underleverantörer
- Lägre andel privata investeringar i FoU
- Högre andel sysselsatta inom tillverkningsindustri samt vård och omsorg
- Antal anställda i företag som producerar varor och tjänster till marknader utanför Blekinge minskar¹²

ESF-projektens arbete har bäring på alla de områden som identifieras som viktiga utvecklingsområden i Blekinges plan för 2014 – 2020: Livskvalitet, Arbetsliv, Tillgänglighet och Bilden av Blekinge

Och utmaningarna för arbetslivet, anger strategiutkastet, ligger i att hantera den sårbara och konjunktürkänsliga arbetsmarknaden genom ökad kunskap, samverkan, ökad innovationsförmåga och genom att bättre ta tillvara kvinnors, ungdomars och invandrades kompetens.

Systematisering och förankring behövs

I en färsk analys av strukturfonderna från Tillväxtverket diskuteras hur lärandet inom den regionala tillväxtpolitiken kan utvecklas genom systematisering och förankring:

”Resultaten visar att det fortfarande finns behov av att hitta former för att stärka tillförlitligheten i de resultat som presenteras och att stärka både det systematiska tillvägagångssättet och möjligheterna att aggregera resultat från enskilda projekt. Bristen på jämförbarhet är fortfarande ett problem som behöver åtgärdas.

Slutligen visar analysen ett tydligt behov av att förankra lärandet bättre i den regionala tillväxtpolitiken, att tydligare beskriva komplexiteten i den regionala tillväxtpolitiken och att skapa kontinuitet i lärandeutvecklingen.”¹³

¹¹ Materialet kan laddas ner från www.blekinge.se

¹² Ur Attraktiva Blekinge, därifrån är också bilden hämtad

Socialfondsprojekten har inte lyckats under den här programperioden att skapa förändring utanför de enskilda projekten. Det beror på den grundläggande konstruktionen med fokus på tidsbegränsade insatser på individnivå, anser programmets utvärderare, Ramböll:

”Programmet genomförs i form av ett stort antal utvecklingsprojekt som riktar sig till individer med en svag ställning på arbetsmarknaden och som väljs ut via ett öppet ansökningsförvarande. Den strategi som man har valt för att åstadkomma förändring bland organisationer och strukturer kan alltså beskrivas som bottom up-orienterad.

Rambölls utvärdering visar att denna programteori inte fungerat och att det finns en motsättning mellan Socialfondens mål och medel. Denna motsättning kan uttryckas som att Socialfonden syftar till att åstadkomma förändring på organisations- och strukturnivå, samtidigt som programmet, i grund och botten, är riggat för att temporärt stödja enskilda individer med hjälp av ett stort antal utvecklingsprojekt på lokal nivå.”¹⁴

---

¹³ Calidoni m fl Att utveckla regionernas lärande. Tillväxtverket rapport 2013:02

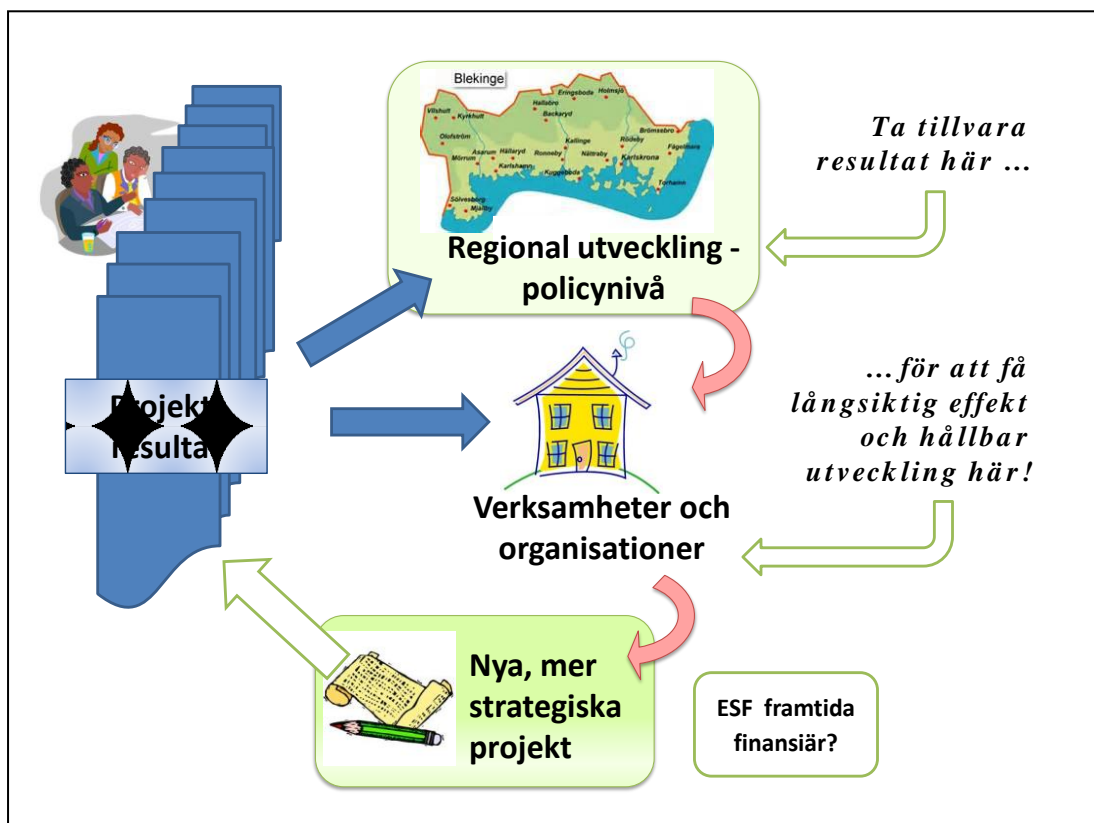
¹⁴ Ramböll preliminär utvärderingsrapport programmet dec 2012

Blekingemodellen – ta tillvara resultaten

”Blekingemodellen” syftar till att satsade projektmedel ska kunna ge större utväxling i regional utveckling och tillväxt.

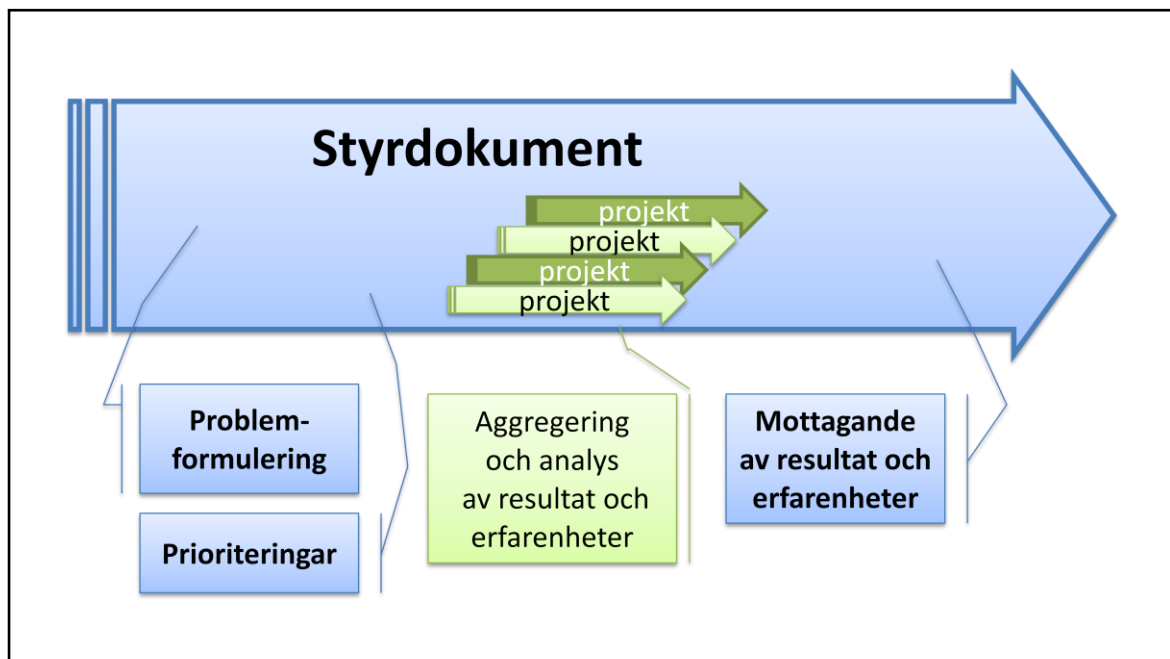
Det är alltid personer, människor, som är drivande i en utveckling. Projekten bygger ofta på enskilda människors engagemang, men för att få hållbarhet måste förändringsarbetet förankras i strukturer. Med en tydlig modell för regional implementering går vi från beroendet av humankapital (enskilda personers engagemang) till den kontinuitet och hållbarhet som ligger i ett strukturkapital (metoder, modeller, dokumenterad kunskap).

Genom att strukturfondspartnerskapet (SFP) riktar in sig på att prioritera projekt utifrån regionens långsiktiga övergripande strategier kommer projekten att kunna bli strategiska. Det ökar möjligheterna för att projektens resultat kan ge långsiktiga effekter (som leder till hållbar utveckling och därmed gynnar den regionala utvecklingen).

Erfarenheterna och projektresultaten kan påverka verksamheter och organisationer, och bidra till regional utveckling. Bland annat kan därmed ”pärlbandsprojekt” skapas: nya projekt som bygger på tidigare erfarenheter och har strategisk inriktning.

Socialfondsprojektens arbete kan ses som grundforskning kring aktuella och viktiga samhällsproblem. Detta sker i skarpt läge, och syftet är att finna nya lösningar och metoder för att angripa identifierade kompetensutvecklingsbehov på arbetsmarknaden. I det ideala fallet har forskningsfrågorna formulerats genom relevanta styrdokument och planer. I det ideala fallet finns också en kontinuerlig återkoppling av forskningsarbetet och en kapacitet att agera på resultaten.

Genom att projektens insatser designas strategiskt, utifrån prioriterade problem i relevanta styrdokument, blir deras resultat intressanta för den regionala utvecklingen. Projektens uppgift kan då ses som analys och forskning kring angelägna frågeställningar, och arbetet består då i att bidra med svar som kan tas emot av de aktörer som önskat utvecklingen

Det är i projektens förankring och mottagandet av deras resultat som brister konstaterats: många projekt är svagt förankrade, och mottagarkapaciteten ofta låg. Erfarenheterna från just Blekingenätverkets arbete är också vinsten i att föra samman flera projekt för att reflektera tillsammans över arbetet. Därigenom förs resultaten upp på en högre nivå och får ett högre förklaringsvärde, vilket ökar möjligheterna för olika mottagare att använda resultaten. Metoden som föreslås här för sådan aggregering är *stöd till projektnätverk* och uppbyggnad av *kompetenscentrum*, som kan ta tillvara, använda och utveckla resultaten från de olika insatserna. Ett centrum blir då bärare av erfarenheterna, och inte – som ofta idag – spridda på enskilda individer som själva deltagit i projektprocesserna.

Vem har bollen?

Vad har de olika aktörerna inom programmets arbete för mandat i regional påverkan?
Vilka roller och mandat har de? Var ligger begränsningarna? Vad vore önskvärt att utveckla?

Blekingenätverkets förslag

Ur Blekingenätverkets erfarenheter och resultat kan vi bidra med material till ett diskussionsunderlag för aktörer som är involverade i strategisk regional utveckling:

Strategisk regional utveckling. Offentliga aktörer, roller och mandat utifrån Blekingenätverkets perspektiv		
	Mandat och begränsningar	Detta kan utvecklas
Svenska ESF-rådet i Sydsverige Skåne och Blekinge	<ul style="list-style-type: none"> • Strategiska regionala planer • Prioriteringar utifrån dessa planer • Ekonomiska begränsningar, bemyndiganderam, anslagsnivå • ESFrådets regionala mål ska uppfylla antalet projekt med unga, t ex arbetsplanen • Upphandlad utvärdering vid varje utlysning 	<ul style="list-style-type: none"> • Former för projektutveckling mot regionala strategiska mål • Regionala planer - styrdokument • Former för stöd till att bilda nätverk och stödja deras träffar • Former för stöd till projektgemensamma aktiviteter • Regionala planerna utifrån strategidokument i regionen
Svenska ESF-rådet centralt	<ul style="list-style-type: none"> • Central styrning • Upphandla processtöd och temagrupper • Lärande mellan regioner • Planeringsförutsättningar för hela programperioden inte år från år • Medfinansiering via anslag för arbete med svaga grupper • Arbeta med PO1 och PO2 i samma projekt • Transnationella insatser i Östersjöregionen, stödja Österstrategin 	<ul style="list-style-type: none"> • Nätverksstöd • Samordna nätverk • Gemensamma lärande seminarier
Projekt	<ul style="list-style-type: none"> • Utvecklar och genomför aktiviteter för definierade målgrupper för integration och stärkt konkurrenskraft • Utvecklar ny kunskap utifrån konkreta lokala/regionala behov • Har begränsad access till regionens organiserade utvecklingsarbete 	<ul style="list-style-type: none"> • Design av projekt utifrån regionala mål – kan utlysningarna formuleras som frågor/uppdrag? • Nätverkande ingår i projektbudget • Särskilda medel till gemensam spridning och påverkan
Regionen	<ul style="list-style-type: none"> • Övergripande ansvar för regional utveckling • Den geografiska regionen innehåller forsknings- och utvecklingsprojekt med många olika typer av finansieringar ur skilda program/insatser (inte bara Socialfonden ...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tydliga krav och efterfrågan. Formulering av distinkta områden för innovativa utvecklingsprojekt • Kompetensplattform för erfarenhetsuppbyggnad och spridning • Underlag för aktörer i regionen och deras analys och utveckling av insatser • Former för stöd till nätverk mellan projekt • Plan för regionalt lärande
Offentliga aktörer; kommun, af, fk	<ul style="list-style-type: none"> • Har en viktig roll i rekryteringen av deltagare • Är representerade i projektens styrgrupper, men uteblir ofta och deltar med personer som har begränsade organisatoriska mandat 	<ul style="list-style-type: none"> • Tydliga krav och efterfrågan. Formulering av distinkta områden för innovativa utvecklingsprojekt • Aktivt engagemang i projektens arbete • Modell för att ta emot resultat och erfarenheter från projekten

Svenska ESF-rådets förslag för nästa programperiod

När detta skrivs pågår arbetet med att formulera och förankra programmet för Socialfonden för perioden 2014 – 2020. Inför detta har ESF-rådet samlat erfarenheter och lärdomar ur den här programperioden, och vi redovisar här slutsatserna från rapporter som handlar om ESF i den regionala kontexten samt ESFs förslag för det nationella programmet.

ESFs förslag till regeringen för den regionala samverkan

Svenska ESF-rådet har samlat erfarenheter från sin roll och samverkan med aktörerna i det regionala tillväxtarbetet. Utifrån detta sammanfattas analysen i sju förslag till regeringen.¹⁵

1. Svenska ESF-rådet förslår att regeringen ger myndigheten *uppdraget att delta i det regionala tillväxtarbetet*. Det skulle innebära ett förtydligande av regionala tillväxtbegreppets sociala och arbetsmarknadspolitiska dimensioner. Därigenom skulle Socialfondens mervärde förtydligas under 2014 – 2020, och ESF-rådets arbete för det regionala tillväxtarbetet skulle få ett mer tydligt avtryck.
2. Svenska ESF-rådet föreslår att Socialfondsprogrammet 2014 – 2020 tar sin nationella utgångspunkt i öppet formulerade områden som säkerställer sammanhållningen av programmet och som *formas utifrån regionala perspektiv*. Det skulle bidra till en stark regional förankring och ägarskap med kopplingar till regionala strategier.
3. Svenska ESF-rådet föreslår att regeringen låter *strukturfondspartnerskapens mandatperiod* löpa oavbrutet mellan programperioderna. Det skulle förbättra möjligheten för partnerskapen att representera regionala aktörer och ta ansvar för motsvarande regionala planer över tid. Det skulle också bidra till ett starkt regionalt ägarskap av Socialfonden 2014 – 2020 och anknytning till övriga regionala strategier.
4. Svenska ESF-rådet föreslår att regeringen vidgar *representationen i strukturfondspartnerskapen* till att även omfatta näringslivet utöver den ideella sektorn, Försäkringskassan samt lärosäten. Förslaget skulle bidra till att förstärka en bredare förankring av arbetet med Socialfonden jämfört med idag.
5. Svenska ESF-rådet föreslår att regeringen *breddar strukturfondspartnerskapens roll* till att även omfatta att, i samarbete med Svenska ESF-rådet, *arbeta ned behovsanalyser, utlysningar, uppföljningar samt spridning av resultat*. Även detta bör bidra till att Socialfonden i ökad grad förankras i övrigt regionalt utvecklingsarbete och synkroniseras med regionala fonder.

---

¹⁵ Punkterna nedan är hämtade ur *ESF-rådets roll och samverkan med aktörerna i det regionala tillväxtarbetet 2007 - 2013*. Våra kursiveringar. Hela rapporten finns i bilaga

6. Svenska ESF-rådet föreslår att *uppdelningen slopas mellan de målgrupper som idag definieras för programområde 1 och 2*. Detta bör öka utbytet mellan arbetsmarknadspolitiska åtgärder och tillväxtpolitiska initiativ, och stärka Socialfondens mervärde och relevans.

7. Svenska ESF-rådet föreslår att konstruktionen med det som idag motsvaras av *temagrupper* fortsätter, för att öka möjligheten till återförande av resultat även på regional nivå.

ESFs förslag till förändringar av Socialfonden

Svenska ESF-rådet har sammanställt en rad förslag för Socialfondsprogrammets kommande period. Utgångspunkten är erfarenheter från den här programperioden:¹⁶

- **Socialfonden ska styras av ett nationellt operativt program** (innebär bland annat möjligheter att godkänna projekt som täcker hela eller delar av landet)
- **Planeringsföresättningar som sträcker sig över hela programperioden** (innebär bland annat att nationella myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan bör få i uppdrag att medverka i att genomföra programmet och bidra med medel till medfinansieringen)
- **Privat och offentlig medfinansiering ska vara möjlig i hela programmet** (innebär bland annat möjligheter att genom anslag finansiera projekt för de svagaste grupperna som står längst från arbetsmarknaden)
- **Sysselsätta och arbetslösa i ett och samma projekt** (innebär att den strikta uppdelningen mellan målgrupperna tas bort och ger ökad möjlighet att skapa väl genomtänkta projekt)
- **Ekonomiadministrativa förenklingar** (innebär att följa Kommissionens förslag till förenklingar¹⁷)
- **Temagrupper och processtöd** (innebär att modellen från den här programperioden fortsätter och medverkar till programmets genomförande)
- **Utveckla en förordning för statligt stöd** (innebär framför allt anpassning för verkställighet i projekt inom motsvarande programområde 2)
- **Upphandling och ramavtal för utvärdering** (innebär att myndigheten kan upphandla utvärdering, vilket hittills legat på de enskilda projekten – vilket innebär att lärande utvärdering på projekt- och programnivå stärks)
- **Transnationalitet – gränsöverskridande samarbete** (innebär samarbete kring ett mindre antal teman via särskilda utlysningar, med fokus på Östersjöregionen)

¹⁶ Ur Tio förslag kring Europeiska socialfondsprogrammet 2014 - 2020

¹⁷ Som bland annat innebär fler enhetskostnader och schablonbelopp

Referenser

- **Attraktiva Blekinge.** Region Blekinges strategi för regional utveckling, www.blekinge.se
- Åsa Bengtsson och Mats Holmquist. **Guldorn i Blekinge - resultatanalys av ESF-projekten i Blekingenätverket.** SPeL 2012
- Göran Brulin och Lennart Svensson: **Att äga, styra och utvärdera stora projekt.** Studentlitteratur, 2011
- Federica Calidoni och Torbjörn Danell. **Att utveckla regionernas lärande.** Tillväxtverket, Rapport 2013:02
- Ramböll. **Utvärdering av Europeiska Socialfonden i Sverige. Preliminära resultat.** (Dec 2012) www.esf.se
- SPeL Nyhetsbrev www.spl.nu
- Kicki Stridh, Mats Holmquist och Ingrid Ljungberg van Beinum. **Vägen kommer när vi vandrar. EU-projekt för ökad sysselsättning. Utvärdering och erfarenhetsspridning** (2000). Rapport nr 14 i serien Nya jobb och företag, 2000 - Rådet för Arbetslivsforskning, Svenska EU-programkontoret, NUTEK.
- Svenska ESF-rådet. **ESF-rådets roll och samverkan med aktörerna i det regionala tillväxtarbetet** 2007 – 2013 Dnr 2012-00321 www.esf.se
- Svenska ESF-rådet. **Nationellt strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning (ESF) 2007–2013**
- Svenska ESF-rådet/SPeL. **Programkriterierna i Socialfondsprogrammet. Mervärden i projekten genom lärande miljöer, samverkan, innovativ verksamhet och strategisk påverkan.** Feb 2011 www.esf.se
- Svenska ESF-rådet/SPeL. **Socialfonden i siffror 2012.** Svenska ESF-rådet/SPeL www.esf.se
- Svenska ESF-rådet. **Tio förslag kring Europeiska socialfondsprogrammet 2014 – 2020** (2012)
- Lennart Svensson, Göran Brulin, Sven Jansson, Karin Sjöberg (red.) **Lärande utvärdering genom följeforskning.** Studentlitteratur, 2009
- Andreas Sävenstrand och Christina Ehneström (2013). **Om samverkan som strategi för hållbara effekter.** SPeL-rapport nr 7
- Andreas Sävenstrand, Helen Uliczka, Sven Jansson och Lennart Svensson (2013). **Erfarenheter av lärande utvärdering.** SPeL-rapport nr 8

Samlingssidor för rapporter från

ESF, Temagrupperna och SPeL:

www.esf.se/sv/produkterochpress/Bocker/Publikationer-fran-Socialfonden

SPeL:

www.spl.nu/verktygsladan-spl/

Bilagor

Guldorn i Blekinge - resultatanalys av ESF-projekten i Blekingenätverket.

Åsa Bengtsson och Mats Holmquist, SPeL 2012 www.spl.nu/verktygsladan-spl/

ESF-rådets roll och samverkan med aktörerna i det regionala tillväxtarbetet 2007 – 2013

Svenska ESF-rådet. Dnr 2012-00321 www.esf.se